

 Ernest Folch is shown from the waist up, leaning on a wooden balcony railing. He is wearing a dark blue turtleneck sweater and dark trousers. He has a slight smile and is looking towards the camera. The background shows a building facade and some bare trees, suggesting an outdoor setting.
 ERNEST FOLCH

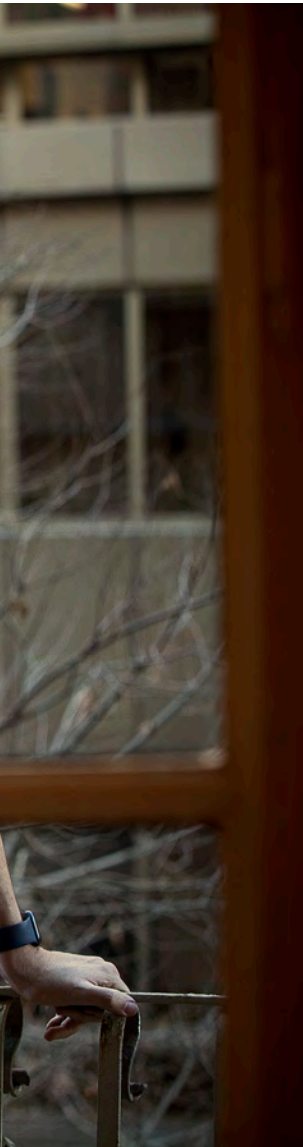
«Hi ha una relació directa entre el creixement de llibreries i editorials independents»

Després d'una etapa a la direcció del diari 'Sport', Ernest Folch (Barcelona, 1972) torna al món editorial relançant l'editorial Navona, que abans publicava sobretot en castellà i ara augmentarà el percentatge del català al 50%. Encara el repte amb Jaume Roures i Tatxo Benet de socis, i la intenció d'unir algun altre segell a Navona. Anuncia la primera novel·la de Marta Buchaca i promet noves traduccions al català de la sèrie Magret de Simenon i de 'Return a Howard's End'.

Per Àlex Milian / @alexmilianbeser
Fotografies de Jordi Play / instagram.com/jordiplay

Editorial Navona és un segell amb molt bon catàleg però menys conegut del que es podia esperar. Com hi fa cap Ernest Folch?

—Com tot a la vida, és fruit d'unes casualitats. La primera és que jo era director de l'*Sport* i vaig tindre un infart. Sortosament em vaig recuperar i llavors vaig decidir deixar la direcció del diari i tornar al món editorial. Ja sabia que hi tornaria però l'infart ho va precipitar. Quan prenc aquesta decisió, em trobo de casualitat dos amics, en Jaume Roures i en Tatxo Benet. I, igual que jo volia tornar al món editorial, ells volien entrar-hi. Vam estar discutint si era millor començar de zero o anàvem a buscar una altra cosa. Just en aquell moment vam veure que Navona estava passant per dificultats; vam entrar al concurs de credi-

tors, el vam guanyar i vam veure que era interessant no començar de zero sinó a partir d'una editorial amb un bon fons, que tenia una marca reconeguda per als llibreters i algunes coses que ja eren el que hauríem volgut edificar. Bàsicament vam decidir que continuaríem potenciant els clàssics que ja publicava Navona, però ho ampliaríem a ficció moderna (la sèrie M), a recuperacions (la sèrie R) i mantindríem els ineludibles. I creem una col·lecció de no-ficció, que és la secció Bio, que inaugurem amb la biografia de Josep Baselga, de Josep Corbella, i ampliem el radi d'acció per publicar indistintament en castellà i català; a vegades en les dues llengües; a vegades només en català i a vegades només en català.

—Abans Navona publicava bastant més en castellà que en català. Quin percentatge de llibres editaran en català?

—Al cinquanta per cent.

—I com articularan aquestes dues llengües?

—Una cosa important per mi, i que és diferent de com s'ha fet fins ara en la majoria d'editorials, és no fer cap segregació ni canvi per llengua. Hi ha aquestes quatre grans línies editorials i en totes quatre hi ha un disseny comú i unitari. Un canvi de llengua no implica ni un canvi de col·lecció ni de disseny, cosa que sí que fan els grans grups. Em feia il·lusió que fos una convivència absolutament normalitzada. Estic convençut que el català s'enforteix i es fa més competitiu, quan se'l posa, de forma normal al costat de l'altra llengua i no apartat.

—Mirant els llibres que heu editat en les dues llengües, com aquesta traducció de *La libreria de París*, de Kerri Maher, es veu que només presenten una diferència de color de la coberta.

—Sí. És un llibre de la Sèrie M que enllaça les dues Navona, perquè és una novel·la moderna sobre una època i uns autors que ja formaven part de la vella Navona: és la novel·lització de la Sylvia Beach, que era la libreria de la llibreria Shakespeare & Co. de París, que, a més a més, és editora de l'*Ulisses* de Joyce...

—...que era al catàleg de Navona.

—També hi ha una aposta de noves veus, com la de Marta Buchaca, la de Guillermo Ruiz Plaza, un autor bolivià excel·lent, que ha obtingut el Premi Nacional de Bolívia. La Marta és una autora molt reconeguda en el món del teatre...

—I tant.

—...Però és la seva primera novel·la, una novel·la molt bonica —i dura també— sobre la seva separació durant la pandèmia. Ella passa a ser un personatge, per dir-ho així.

—Feu una cosa que no feia Navona abans, que és publicar novetats de narradors catalans, però al web teniu penjada una llegenda: “Navona no admet originals no sol·licitats prèviament per l'editor. Gràcies” Només voleu encàrrecs?

—No. Cap d'aquests llibres és un encàrrec. Però els hem trobat. Això és fruit d'un procés de recerca, de diàleg amb els autors, de diàleg amb les agències literàries d'aquí, d'Espanya i d'arreu del món. Això forma part d'aquest procés de recerca. En l'apartat de ficció hi ha una tercera línia que no he explicat i és important, la sèrie R de Recuperacions. Aquí recuperem quatre grans de Saramago que estaven descatalogats.

—Els havia editat 62.

—Sí, correcte. Són *L'evangeli segons Jesucrist*, *L'home duplicat*, *Assaig sobre la ceguera* i *L'any de la mort de Ricardo Reis*. Però també recuperem Bohumil Hrabal, amb els *Trens rigorosament vigilats* i en el futur publicarem les seves *Jo he servit el rei d'Anglaterra* i *Una solitud massa sorollosa*. O, per exemple, *Res de nou a l'oest* d'Erich Maria Remarque o *La muntanya màgica* de Thomas Mann.

—Tot estava publicat abans en català?

—Sí, però els drets estaven descatalogats. Per nosaltres és molt important aquesta recuperació. Per exemple, en castellà, farem una de les grans novel·les de Manuel Vázquez Montalbán fora de la sèrie Carvalho: *Autobiografia del general Franco*.

—Que va publicar Planeta.

—Hem tingut diàlegs amb autors, hereus, agències, etc.

—Abans hi havia Navona_Trajectes, una col·lecció de periodisme molt interessant que ha publicat en català Kapuscinski i Gay Talese, i tradueix autors en castellà, com Carretero (*Fa-riña*). Ara, però, no hi ha assaig?

—Sí, vam decidir concentrar la no-ficció en biografies i testimonis, i per això comencem amb el llibre de Corbella sobre Baselga, que va morir durant la pandèmia i aviat farà un any. I hi haurà dues obres més. El segon és un llibre d'Ennato Domingo, fill de l'agent literària Anna Soler-Pont i de Ricard Domingo, un llibre extraordinari que →

→ explica el seu xoc d'identitats després d'haver estat adoptada, perquè l'Ennatu va ser adoptada als set anys. Un cas extraordinari, perquè es produeix un xoc brutal entra la infància que ella recorda a Etiòpia, quan parlava amhàric, era pobre en una Etiòpia rural i el salt a una Catalunya pròspera, en català, urbana, etc. Un testimoni i una reflexió sobre la identitat i moltes coses. I finalment, abans de Sant Jordi, publiquem un testimoni impactant de Pablo Iglesias, dels últims anys, de com el van perseguir i empaitar des que va dimitir com a vicepresident del Govern. Un llibre realment impactant.

—Sense reflexió política?

—Aviam, ell sempre acaba elevat l'anècdota i fent reflexió política, perquè n'hi ha sobre el creixement de l'extrema dreta; d'aquesta extrema dreta judicial, mediàtica, que hi ha a Madrid, i sobre el neotrupisme madrileny. Això hi és, però tot parteix de les seves vivències. Un llibre més periodístic que d'assaig polític. Se'n parlarà. A mi em feia goig publicar-lo en aquesta col·lecció més periodística de biografies que em feia il·lusió concentrar aquí.

—De moment, l'única traducció nova és *La libreria de París*?

—Sí. Cap al mes de juny publicarem un primer Maigret de Simenon, amb traducció al català d'Emili Manzano, que ens fa molt il·lusió perquè el Maigret en català porta molts anys desaparegut.

—Sí. Hi havia coses interessants del catàleg en castellà de Navona —alguns Steinbeck per exemple (*Tortilla Flat*, *Cannery Row*, etc.)— que no s'han traduït al català. És més possible ara?

—En algun cas ens podem plantejar fer alguna traducció al català. Per exemple, teníem un Forster en castellà, *Retorn a Howard's End*, que traduirem al català. Dos llibres que tenien èxit i reeditarem són *El maestro i Margarita* de Bulgàkhov i *El conde de Montecristo* de Dumas.

—Aquests són en castellà.

—Sí. De vegades són en català, de vegades en castellà. Anirem fent.

—Ara hi ha casos que la mateixa novel·la és traduïda en castellà per una editorial i en català per una altra. Vosaltres us plantegeu fer això o mantenir-ne, sempre que pugueu, les dues?

—No volem fer distincions de llengua per editorial ni per col·lecció. Volem que tot formi part

del nostre ecosistema i, per tant, mantindrem aquesta línia de barrejar-ho. Sí que és veritat que ens podem plantejar, en els propers temps, veure si podem incorporar alguna altra editorial a aquest projecte; si orgànicament creem algun nou segell i veure com som capaços de poder tenir unes dimensions a través de nous segells. Però Navona serà això que presentem ara.

—Hi ha cap projecte d'integrar una altra editorial?

—Hi ha l'interès a poder fer-ho en un futur i la intenció. Però no estem parlant de crear cap gran grup, hi insisteixo: simplement de crear un ecosistema que estigui compensat. No anem a fer cap gegant. Però volem tenir una certa dimensió. Ja només Navona publicarà 60 títols l'any...

—Trenta en català?

—Exacte. Ja és una certa dimensió.

—Teniu a darrere dos socis capitalistes que us donen suport...

—No. Vull aclarir que no són socis capitalistes. En Tatxo i en Jaume, si s'han posat en aquest projecte, és perquè no és qüestió de posar diners. Tots tres hem posat la mateixa quantitat de diners. Tots tres som socis en igualtat de condicions. No es tractava de trobar socis capitalistes sinó uns amics que s'impliquessin en un mateix projecte, perquè ens fa il·lusió el mateix i ells aporten —i han aportat— valors i idees en reflexionar com ho havíem de fer. La gràcia de ser-hi tots tres junts és que tots tres aportem idees.

—Com veu Navona a mitjà termini?

—No ho sé. Navona no està sola en aquest món, sinó en un ecosistema editorial en català i a Catalunya que és molt competitiu, on hi ha molta qualitat amb editors que fan molt bé la seva feina. Per tant, d'entrada diré que ja serà un èxit que ens puguem fer un forat en un món que ja funciona molt bé i està molt ben articulad. A mitjà termini, la intenció és poder consolidar aquest projecte i dotar-lo d'una certa dimensió: ni molt petits ni molt grans. Entre els dos grans grups gegants que hi ha i uns editors que fan molt bé les coses, hi ha un espai que es pot omplir per diverses editorials, entre les quals la nostra.

—Vostè ve precisament d'un d'aquests grans grups, Edicions 62, en el qual va tenir un paper important el seu pare, Xavier Folch. Després va ser a RBA i posteriorment va fundar Ara Llibres. Què en va aprendre i pot aportar a aquest nou projecte?

—Moltes coses. El projecte de Navona resumeix, en certa manera, moltes de les coses que he anat aprenent al llarg de la meua trajectòria. Aquí hi ha una mica de Quaderns Crema...

—Quaderns Crema, també?

—Sí, de fet és el primer lloc on vaig treballar, si no comptem l'aprenentatge amb el meu pare, que és qui m'ho va ensenyar tot, mirant a casa llibres, proves, autors... Però la primera feina va ser a Quaderns Crema, i el Jaume Vallcorba em va ensenyar moltes coses. Després l'Oriol Castany, a 62, també em va ensenyar moltes coses. He tingut la sort de trobar-me molta gent que m'ha ensenyat molt i aquest projecte té algunes coses de Quaderns Crema, algunes d'Empúries; algunes de 62; algunes coses, fins i tot, d'Ara Llibres. També intento evitar coses que no em van agradar tant de tots aquests projectes. No sé si ho he aconseguit, però intento que Navona reflecteixi una mica el que jo he après al llarg de la meua vida, i tot el que m'ha ensenyat gent més capacitada que jo, començant pel meu pare. Ell ja no hi és, però tot és fruit de moltes converses amb ell, de moltes reflexions, perquè ens hem passat mitja vida parlant del que feien els altres: mira què fa, com ho fa, per què ho fa...

—De moment, ha optat per la biografia i ha deixat de banda l'assaig.

—De moment, sí. En algun moment apareixerà l'assaig i ja veurem en quin format, en quin segell i de quina manera. Li estem donant moltes voltes, però crec que ara hem de donar temps que això es consolidi. Però tard o d'hora ho acabare fent, segur.

—Faran e-books?

—Sí, la Navona antiga no ho feia, però nosaltres, sí. Sortirem simultàniament amb les versions digitals d'aquests llibres. Però sabent que la base del nostre projecte és el llibre en paper.

—A pesar de la pandèmia, les llibreries han eixit reforçades. El sector editorial pateix més?

—La pandèmia ha estat un factor sorprenentment positiu amb el món editorial —a diferència d'altres sectors. Amb això hem estat afortunats. Sí que ha demostrat que, on el llibre podia créixer digitalment era en la seva comercialització: no es tractava tant de vendre e-books —que s'han estancat en el 15%— com de vendre llibres de paper pel canal digital. Tot això en un context on una xarxa s'ha imposat, però també ha nascut una xarxa de petites llibreries molt ben fetes que, a més a més, han ajudat l'edició independent. Hi ha una relació directa entre el creixement de l'edició independent i el d'aquestes petites llibreries també independents. I això ha ajudat que tot el sistema editorial estigui vivint un moment bo. Hem de crear els dits.

—És a dir que l'èxit de les llibreries també el viuen les editorials?

—Sí, sí. N'hi ha algunes que han tingut creixements de dos dígitos en els resultats de l'últim any. Això és moltíssim en un sector que normalment és estable —que no viu ni grans creixements ni grans davallades. Això vol dir que s'ha incorporat en l'últim any i mig un nou públic, però també és veritat que vindrà una correcció. El sector editorial sap que no tindrà creixements de dos dígitos indefinidament. Però sí que és veritat que hem d'aspirar a mantenir una part d'aquests nous lectors que ens han arribat amb la pandèmia. Això ha passat en tots els països del món. Per tant, és un fenomen comú. El confinament va provocar el naixement de nous lectors, però hem de ser prudents i gestionar el creixement i mantenir una part d'aquests nous lectors.

—I ampliar-ho a la joventut.

—I ampliar-lo a la joventut, sí, que és el sector feble de la cadena. És, a més a més, el sector on el català més està patint, perquè és el grup que més llegeix en pantalles, on el català està menys present. El català està patint en els nous formats, a les xarxes, a les noves plataformes. No només el català; totes les llengües que no són anglès, també. Però les llengües sense un estat al darrere, com el català, encara més. En aquests segments és on s'haurà de vigilar més i on més haurà d'intervenir l'Administració. Això s'arregla intervenint.

—Però això afecta més els nous formats. Al sector del llibre, també l'afecta?

—El sector del llibre ha reflectit això. En un sector que està en un gran moment està patint pels joves dels 15 anys...

—Dels 15 anys fins a...?

—D'entre 13 i 17 anys. És un sector que rep molt menys estímuls en català perquè tenen accés a nous formats on el català més pateix. Això ja està analitzat, ho saben les diferents conselleries i s'haurà d'actuar. ●